

Lausunto

1.12.2014

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 07.11.2014 TEM/877/03.01.01/2014

Energiakatselmuksia koskevat asetusehdotukset

Tässä lausunnossa tarkastellaan energiakatselmuksia koskevia asetuluonnoksia konsulttiyritysten ja erityisesti energiakatselmuksia toteuttavien asiantuntijoiden näkökulmasta.

Yleiset kommentit

Energiatehokkuuslaissa (8§) on määritelty yrityksen energiakatselmuksen ja kohdekatselmuksen vähimmäisvaatimukset hyvin yleisellä tasolla. Nyt käsittelyssä olevan energiakatselmuksasetuksen perustelumistion kohdassa 3 todetaan, että yrityksen energiakatselmuksen vaatimuksista ei ole tarpeen säätää asetuksessa. Energiakatselmoijien näkökulmasta tilanne on päinvastainen.

Mielestämme nyt tarkastelussa olevassa energiakatselmuksasetuksessa tulisi selkeyden vuoksi määritellä kohdekatselmuksen sisällön ja raportoinnin lisäksi myös yrityksen energiakatselmuksen sisältöä ja raportointia.

Yritystason katselmus on uusi tehtäväkokonaisuus, jonka toteuttamiseen tulee liittymään paljon kysymyksiä, joten tarkempia määrittelyitä, ohjeita ja esimerkkejä kaivataan kipeästi. Ensimmäiset yrityskatselmuksien toteutetaan jo 2015 ja niiden toteutukseen, raportointiin, kustannuksiin, jne. liittyviä kysymyksiä esitetään energiakatselmoijille jo nyt.

Yrityskatselmusta määrittelevälle, kohdekatselmuksen raportointia koskevan asetuksen ja sen liitteissä esitetyn tyyppiselle tiedolle on siis suuri tarve.

Ensimmäinen yrityskatselmusten kierros voidaan toteuttaa aiemmin katselmoijapätevyyyksin. Miten varmistetaan yrityskatselmusten yhdenmukaisuus ja laatu? Energiakatselmoijayritysten kannalta tärkeää on tehokas ja oikea-aikainen tiedotus TEMin, Energiaviraston ja Motivan sekä muiden keskeisten toimijoiden taholta.

Valtioneuvoston asetus energiakatselmuksista

Asetuksessa määritellään kohdekatselmuksen vähimmäisvaatimukset. Tästä on tehtävissä se johtopäätös, että kohdekatselmuksien toteutettavissa samoin periaattein mutta jossakin määrin kevyemmin kuin nykyiset Motiva-malliset katselmuksien. Nykyiset toimintatavat siis tulevat pääpiirteissään säilymään.

Asetuksen määrittely "riittävän edustavasta" kohteen läpikäynnistä, "selkeästä" toimenpide-ehdotusten kuvauksesta, "luotettavista" energiansäästölaskelmista ja "riittävästä" mittauksista tulevat kuitenkin herättämään kysymyksiä katselmoijien keskuudessa. On toivottavaa, että näitä määrittelyitä täsmennetään tarkemmissa ohjeissa esimerkein erityyppisistä kohdekatselmuksista. Nämä asiat vaikuttavat merkittävästi kohdekatselmuksien toteuttavan katselmoijan työmäärään ja katselmuksen kustannuksiin sekä asiakkaan näkökulmasta tärkeään katselmusten laatuun.

3§ kohta 3 on epäselvä ja energiatehokkuuslain 4§ kanssa luettuna hämmentävä. Liikennevälineitä ei katselmoida, mutta voidaanko liikenne jättää katselmuksen ulkopuolelle?

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kohdekatselmusten raportoinnista

Kohdekatselmusraportin sisältö on pääpiirteittäin selkeä. Ainoat tulkintavaikkeudet tulevat todennäköisesti kohdistumaan katselmusraportin kohtaan 3 koskien nykytilan kuvausta. Miten perusteellinen tulee kuvauksen olla? Tämä on merkittävästi katselmuksen työmäärään vaikuttava tekijä. Toimenpiteet (raportin kohta 4) tulee perustelumuistion mukaan kuvata niin, että "katselmukseen osallistumatonkin taho voi niitä kriittisesti arvioida". Päteekö samantasoinen vaatimus myös nykytilan kuvaukseen?

Energiansäästötoimenpiteiden osalta ei mainita elinkaarikustannusten tarkastelua, joka on esitetty energiatehokkuuslain 8§:ssä vähimmäisvaatimusten yhteydessä ("... mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti käytettävä elinkaarikustannusten analyysiä..."). Energiakatselmoijan kannalta säästötarkastelun työmäärässä on jonkin verran eroa riippuen siitä, tehdäänkö kannattavuustarkastelu yksinkertaisen takaisinmaksuajan vai elinkaarikustannusten perusteella.

Asetuksesta tai sen perustelumuistiosta ei käy ilmi, koskevatko nämä raportointivaatimukset ensimmäiseen yrityskatselmuskierrokseen (2015) liittyviä kohdekatselmuksia. Suurin osa kyseisistä katselmuksista on todennäköisesti toteutettu ennen vuotta 2015 Motiva-mallisina. Poimitaanko niistä joitakin tietoja Liitteessä 1 kuvatun "uuden mallin" mukaisesti vai riittävätkö raportit sellaisenaan?

Entä edellytetäänkö ensimmäisellä kierroksella, että aiemmista (viimeisen 4 vuoden aikana toteutetuista) katselmuksista poimitaan Liitteen 2 mukaiset tiedot? Todennäköisesti suurimmasta osasta vanhoja katselmuksia on tiedot jo aiemmin raportoitu Motivan katselmustietokantaan.

Perustelumuistion kohdassa 3 käsitellään kohdekatselmusraporttien säilyttämisvelvoitetta energiatehokkuuslain mukaisesti. Epäselväksi jää, koskeeko säilyttämisvelvoite yritystä vai katselmoijaa.

Asetuksen Liitteen 1 kohdan 4 alakohdassa f) vaatimuksena on "toimenpiteen kokonaisinvestoinnit suunnittelu- ja käyttöönottokustannuksineen" kun taas Liitteen 2 kohdan 1 alakohdassa d) vaatimuksena samasta asiasta on "arvioidut investointikustannukset". Energiakatselmuksessa laaditaan aina kustannusarvioita.

Kustannustietojen osalta on tarpeen määritellä, ovatko raportoitavat kustannukset arvonlisäverollisia vai -verottomia.

Kunnioittavasti,

SUUNNITTELU- JA KONSULTOINTIYRITYKSET SKOL RY

Matti Kiiskinen
Kehityspäällikkö